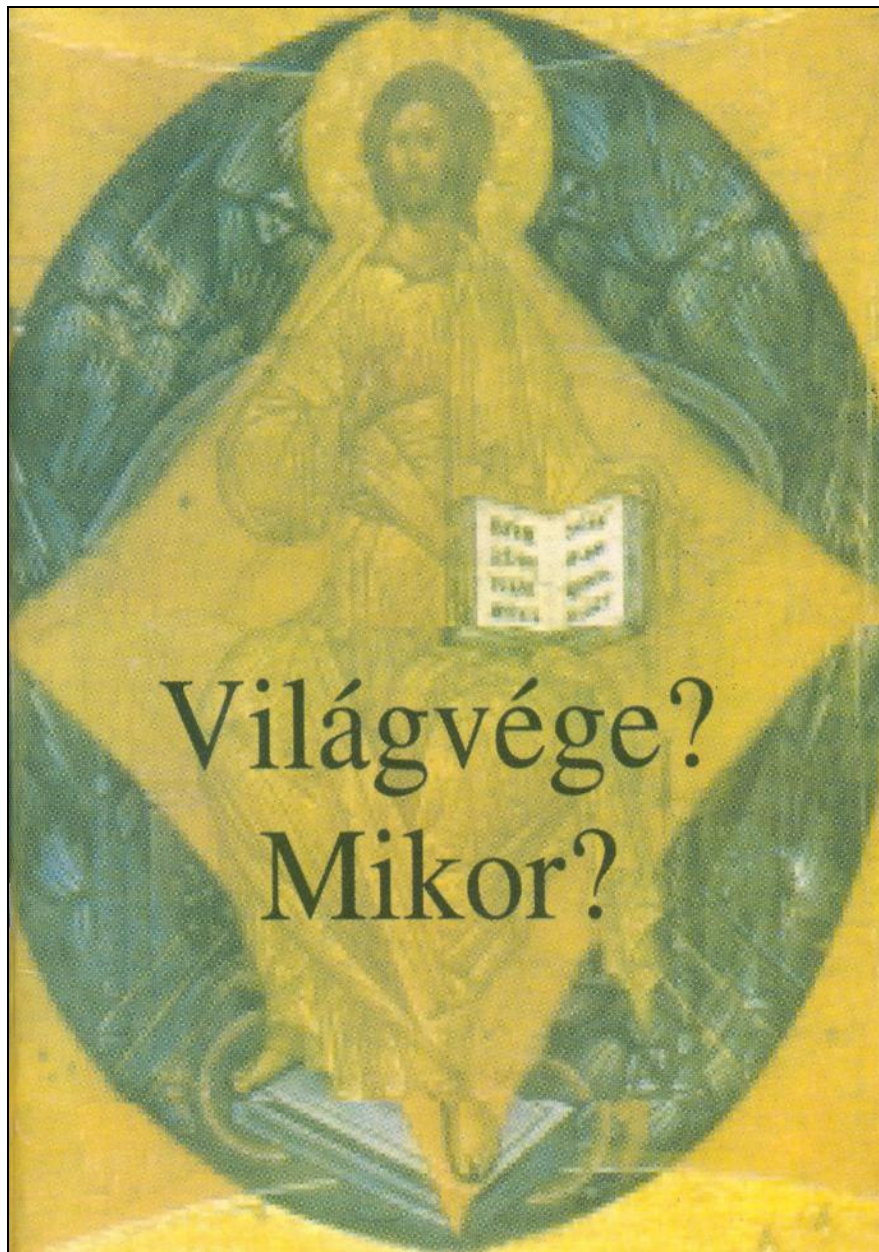

Karaffa János Világvége? Mikor?

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Thlic. Karaffa János
Világvége? Mikor?

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 2000-ben jelent meg a komáromi Magyar Vasárnap Kiadó gondozásában, az ISBN 968160-3-9 azonosítóval. Az elektronikus változat a szerző engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a szerző tulajdonában marad.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
1. A világvége-várás fokozódó feszültségében.....	4
2. Apokaliptikus agyimosás?	5
3. Mi az apokalipszis?.....	6
4. A végidő a prófétai igehirdetésben	7
5. Dániel könyve	8
6. Jézus és az apokaliptika	10
7. A Jelenések könyve.....	12
8. A Biblián kívüli apokaliptikus irodalom.....	15
9. Apokaliptikus hangok a történelem folyamán	16
10. Végidőt hirdető szekták és eszmék	18
a) A Hetedik nap adventistái.....	18
b) Jehova tanúi	18
c) Az Utolsó Napok Szentjei – a mormonok	19
d) Századvégi apokaliptikus szekták	19
11. Apokaliptikus képek a liturgiában	20
12. A Katolikus Egyház tanítása a világvégével kapcsolatban.....	21
13. A reménykedő keresztény várakozás	22
Irodalomjegyzék	23

1. A világvége-várás fokozódó feszültségében

A harmadik évezred közeledtével egyre inkább lázas készültségben ég az emberiség. Vallási közösségek és szekták, próféták és guruk százai a századfordulóban a végidőt, az apokalipszis korát vélik felfedezni. Az apokalipszis vírusától megfertőzött emberek növekvő feszültségben élik meg ezt az időszakot: az egyik oldalról a paradicsom ígérete csábítja őket, másrészt viszont megrettennek az örök kárhozattal és pusztulással való fenyegetőzéstől.

A társadalomban uralkodó légkör ugyancsak megerősíti a világvége bűvöletében élő emberek félelmeit. Gazdasági válságok, szociális feszültségek, politikai csatározások, az értékek átalakulása és megsemmisülése, háborúk és globális katasztrófák – mintha minden arra utalna, hogy a feje tetejére állt a világ.

A józanul gondolkodó ember könnyen beláthatja, hogy az ezredforduló közelgő dátuma csupán a tízes számrendszerre alakuló gondolkodásunk eredménye. A keresztény világ embere maga határozta meg, hogy ehhez a számrendszerhez köti az időszámítást, ám más vallások hívei (pl. mohamedánok, zsidók) gyakran eltérő időszámítást követnek. Talán meglepő, de ha szigorúan ragaszkodunk a tényekhez, akkor azt kell mondanunk, már a harmadik évezredben élünk. A mi időszámításunk ugyanis nem követi pontosan Jézus Krisztus születésének dátumát, hiszen a Krisztus születésének dátumát kiszámító szerzetes, Dionysius Exiguus a Kr. u. 6. században bizonyíthatóan tévedett. Jézus születése valószínűleg legalább 4-5 évvel korábbra tehető.

Ezek a racionális érvek azonban nehezen győzhetik meg azokat, akik a világvége-jósok által gerjesztett félelmek közepette élnek, és nem erősségük az ésszerű gondolkodás.

2. Apokaliptikus agymosás?

Az emberi lélekben rejlő félelmet használják ki a különböző szekták, jósok, próféták, akik az elmúlt 2000 évben fellépett elődeikhez méltóan most is azt állítják, hogy isteni parancsra hirdetik a végítéletet. Azt állítják, hogy csak azok menekülhetnek meg az isteni haragtól, akik az ő követőiké válnak, és vakon követik utasításait. Megváltóként, üdvösséghez vezetőként lépnek fel és sok kétségbeesett ember kapaszkodik az ígéreteikbe.

Korunk prófétái és szektavezérei ugyanakkor tanultak is a múlt hibáiból, hiszen most már óvakodnak attól, hogy egy konkrét dátumot nevezzenek meg a világvége időpontjaként. Ez az óvatosság lehetővé teszi számukra, hogy ne lepleződjenek le azonnal, ha jóslataikkal csődöt vallanak, és a világvége mégsem az ezredfordulón következik be. Ugyanakkor híveiket mindaddig ellenőrzésük alatt tarthatják, amíg a közeli apokalipszissal ijesztgetik őket. Céljuk nem más, mint a hatalom gyakorlása alattvalóik felett, akiből sokszor dróton rángatható bábukat csinálnak. Mi más ez, ha nem az emberi méltóságnak és a személy szabadságának a meggyalázása? Bármilyen nyilvánvaló is korunk sarlatánjainak a célja, az emberi hiszékenység felvilágosodottnak mondott korunkban is döbbenetes: sokan nem hisznek sem Istenben, sem vallásban, s ugyanakkor rendíthetetlenül bíznak abban, hogy haláluk után az ufók egy idegen bolygóra szállítják őket. A sötétnek mondott középkorban – amely egyébként az emberi kultúrát és műveltséget felbecsülhetetlen értékekkel gazdagította – sem voltak annyira kiszolgáltatottak az emberek a babonának, mint ma, a „tudomány” századában, amikor milliók hódolnak a New Age (Új Korszak) mágikus praktikáinak (varázsvessző, Tarot-kártya, horoszkóp, reiki). Vajon nem róluk szólnak-e az apostol szavai: „Mert jön idő, amikor az egészséges tanítást nem hallgatják szívesen, hanem saját ízlésük szerint szereznek maguknak tanítókat, hogy fülüket csiklandoztassák. Az igazságot nem hallgatják meg, de a meséket elfogadják” (2Tim 4,3-4).

3. Mi az apokalipszis?

Ahhoz, hogy eldönthessük, valóban közeleg-e a bibliai apokalipszis, először tisztában kell lennünk annak fogalmával. Maga az „apokalipszis” szó görög eredetű és feltárást, leleplezést, kinyilatkoztatást jelent. Apokaliptika alatt azt a gondolatvilágot és a belőle származó írásokat értjük, amely által a jövőben történő eseményekről nyerünk tájékoztatást. A zsidó-keresztény apokaliptika a prófétai hagyományban gyökerezik, és olyan módon értelmezi a történelmet, hogy abban Isten uralma megvalósulásának jeleit fedezi fel.

Az apokaliptika jellemzői:

Egyfajta túlvilági kalendáriumot tartalmaz, amely a jövőbeni események pontos sorrendjét rögzíti.

Utal arra, hogy jelenleg a szükség idejét éljük, harc folyik a Jó és a Rossz között.

A beavatottak számára egy rejtélyes képszerű beszédben lelepleződnek a jövő titkai.

A végítélet jelenetében kinyilvánul Isten uralma. A jók elnyerik jutalmukat és a gonoszok büntetésüket.

Isten uralma a választott nép szent maradékával a gonosz felett aratott végleges győzelemmel megkezdődik és örökké tart.

Az apokaliptika segítséget nyújt a hívő embernek, hogy szembesüljön féltelmeivel és a gonossággal szembeni tehetetlenségével. A veszélyeztetett jövő csak isteni közbelépéssel válik reménykeltővé az ember számára. Isten az, aki megmenti az emberiséget és az egyén jövőjét is. Mindent egybevetve: az apokaliptika nem csupán az ítéletet, hanem az üdvösséget is meghirdeti az ember számára.

Maga az apokaliptikus irodalom bőséges anyagot foglal ugyan magában, a Bibliában azonban csupán két ilyen témájú könyv szerepel: az Ószövetségben Dániel könyve, az Újszövetségben pedig a Jelenések könyve.

4. A végidő a prófétai igehirdetésben

A próféták igehirdetésében fokozatosan megjelenik és egyre nagyobb teret kap a végidőnek és ezen belül Jahve napjának a várása.

Az Ószövetségben a „Jahve napja” kifejezés az eljövendő nagy ítéletnapot jelöli meg, amelyen Isten láthatóan megjelenik, és Izraelt vagy a népeket jobbára emeli. Ama napot a bosszú (Iz 34,8), a szerencsétlenség (Jer 17,16), a romlás (Jer 46,21), a megpróbáltatás (Jer 50, 27, Mik 7,4) napjának vagy egyszerűen „a napnak” (Ez 7,7) is nevezik. Ettől független, de nem vonható ki befolyása alól az „ő napja” kifejezés, amely nap az ember, különösen a bűnös napja, amelyen végzete utoléri (1Sám 26,10, Ez 21,30).

Jahve napja várásának hosszú története van. Gyökerei a régi idők hitében találhatók, miszerint Jahve a csata napján közbeavatkozik Izrael javára és segít neki (Bír 5.). Ez a hit azonban már a Jahve napjának Ámosz általi legkorábbi említésénél átfogóbb reménnyé alakult, amely magába foglalja Izrael üdv-elvárását: Azt hitték, hogy egy ilyen napon, Jahve napján, hatalmas fény fog felragyogni, mert Jahve az ő csodálatos ragyogásában lesz láthatóvá; ehhez számolták még a teofánia (=Isten-megjelenés) szokásos kísérőjelenségeit. Úgy várták ezt a napot, mint dicsőséges és boldog eseményt, mikor Izrael ellenségeit katasztrófa sújtja, de neki a Jahve-teofánia üdvös hatása a javára szolgálhat.

A próféták átalakították ezt az elvárást. Ámosz hirdette, hogy Jahve napja a bűnös Izrael számára nem fényt (=üdvösség), hanem sötétséget (=ítélet, szerencsétlenség) jelent: „Jaj azoknak, akik óhajtják az Úr napját! Mire lesz nektek az Úr napja? Sötétség az, nem világosság, olyan, mint amikor az ember az oroslán színe előtt menekül, és medve jön vele szembe, vagy mint amikor bemegy a házba és kezével a falnak támaszkodik, és megharapja a kígyó” (Ám 5,18-19).

Izajás a Jahve napján történő, ragyogással teli teofánia következményeként úgy látta Júda romlását, mint amikor a zivatar Észak-Palesztina hegyeitől és erdeitől egészen a Vörös-tengerig tombol, és egyben földrengés pusztít, úgyhogy a büszke és gögös ember elpusztul műveivel együtt (Iz 2,12-19). Szofonias szerint a bűnösök a Jahve-napi teofánia idején Istenhez illő áldozat lesznek Jeruzsálemben (Szof 1,14-16), amit az Ez 7,5.10 Júda illetve az Ez 30,1-9 Egyiptom és csatlósai számára helyeztek kilátásba.

Ehhez a fenyegetéshez kapcsolódtak a későbbi próféták, akik a Jahve napjáról alkotott elképzelést eszkatológikusan (=a végidőre vonatkoztatva) magyarálták. Miután a fenyegető büntetést Júda pusztulásában és a fogságban beteljesülni látták, az előttük álló végidőben új üdvösséget vártak Izrael maradéka számára, illetve ítéletet az istenellenes nagyhatalom részére, vagy egybefoglaló végítéletet a népek fölött. Ezeknek a leírására szolgált többek közt Jahve napjának várása (Iz 13., 24., 34. f. és Joel). Ezután az időknek alapvető átalakulása történik meg, amely ugyan nem a világvégét, de egy istenellenes hatalom által meghatározott korszak végét jelenti. Ez az átalakulás a végítélettel egyetemben egy új végidőbeli világ kezdetének előfeltételét képezi.

5. Dániel könyve

Az Ószövetség könyvei között egyetlen apokalipszist fedezhetünk fel csupán: ez Dániel könyve. Érdekes módon ezt a könyvet a zsidó kánon nem sorolja a prófétai könyvek közé, hanem az Írások csoportjába helyezi. Jogos ez a megkülönböztetés, hiszen Dániel könyve nem a hagyományos értelemben vett prófétai igehirdetés eredménye, hanem a végső idők eseményeinek feltárása apokaliptikus képekkel.

A könyv megírásának hátterében a Szeleukida Birodalom – különösen IV. Antiochosz Epifánész király – zsidóellenes intézkedései álltak, melyeknek célja a zsidók asszimilálása és vallásuk eltörlése volt. A könyv írója ebben a válságos helyzetben arra buzdította a népet, hogy ne csüggedjen, hiszen a történelem eseményei Isten irányítása alatt zajlanak. Ha a gonosz erők pillanatnyilag diadalmaskodhatnak is, közeleg már a végítélet, amelynek során feltárul Isten mindeneket legyőző hatalma, mely előtt meg kell hátrálniuk az istenellenes erőknek.

A történelem menetét a 7. fejezetben a szerző négy időszakra osztja, amelyet négy állattal jelképezett birodalom ural. Az első vadállat a babiloni birodalom, melynek jelképe a szárnyas oroszlán. A medve a médeket jelöli, akik megdöntik a babiloniak uralmát. A perzsa birodalom jelképe a párduc. A negyedik vadállat különbözik az előzőektől, s csak annyit tudunk róla, hogy különösen félelmetes és erős. A negyedik vadállaton található tíz szarv Nagy Sándorra és a nyomában fellépő tíz szeleukida királyra utal. A vadállatok üldözik a Fölséges Isten szentjeit, de napjaik meg vannak számlálva, s végül Isten és hívei diadalmaskodnak. Fontos szerepet játszik az Emberfia alakja, aki az ég felhőin közeledik, hogy átvegye az uralmat a világ fölött. A mi keresztény értelmezésünk szerint ez Jézus Krisztus, akinek Isten az idők végezetén átadja a hatalmat, hogy uralkodjon az egész világon.

Dániel könyvének 7. fejezete szemléletesen ír a végidő eseményeiről (Dán 7,1-28):

„Baltazárnak, Bábel királyának 1. esztendejében Dániel álmot látott fekvőhelyén; látomás jelent meg szeme előtt. Az álmot rögvest leírta. Így hangzik: Ezt jelenti Dániel: Éjszakai látomásomban azt láttam, hogy íme, az ég négy szele a nagy tenger ellen támadt. A tengerből négy hatalmas vadállat bukkant fel. Mindegyik különbözött a másiktól. Az első olyan volt, mint az oroszlán, de sasszárnyai voltak. Láttam, amint kitepték a szárnyait, de aztán fölemelték a földről, s mintha ember lett volna, két lábára állították, sőt emberi szívet is kapott. A második vadállat, lám, olyan volt, mint a medve; félig fölegyenesedett, s a szájában a fogai között három borda volt. Így biztatták: „Kelj fel, és egyél sok húst!” Majd ismét más vadállatot láttam. Ez párduchoz hasonlított. Hátán négy madárszárnya volt. E vadállatnak négy feje volt és hatalmat kapott.

Ezután, íme, éjszakai látomásomban egy negyedik vadállatot is láttam. Félelmetes, rettenetes és szörnyű erős volt. Hatalmas vasfogai voltak: falt és rágott, a maradékot pedig széttiporta a lábával. Egészen más volt, mint a többi vadállat, tíz szarva volt.

Amint a szarvakat figyeltem, lám, még egy kis szarv nőtt ki közöttük. De előbb az addigi szarvak közül hármat kiteptek. Lám, ezen a szarvon emberi szemhez hasonló szemek voltak, meg fennhéjázón beszélő száj.

Amint néztem, egyszer csak trónokat állítottak fel, és az Ősereg leült. Ruhája fehér volt, mint a hó, fején a haj tiszta, mint a gyapjú. Trónja lobogó lángból volt, kerekei meg izzó parázsból.

Tűzfolyó eredt belőle és folyt tovább. Ezerszer ezren szolgáltak neki, és tízezerszer tízezren álltak előtte. Ítéletet tartottak, és felnyitották a könyveket.

Aztán láttam az elbizakodott beszédek elhangzása után, amelyeket a szarv hirdetett, magam láttam, hogy megölték a vadállatot, testét darabokra vágták és tűzre vetették.

A többi vadállat is elvesztette hatalmát, de egy meghatározott időre még életben maradhattak.

Láttam az éjjeli látomásban, hogy íme, az ég felhőin valaki közeledik. Olyan volt, mint az Emberfia. Amikor az Ősöreghez ért, színe elé vezették.

Hatalmat, méltóságot és királyságot adott neki. Minden népnek, nemzetnek és nyelvnek neki kellett szolgálnia. Hatalma örök hatalom volt, amely nem enyészik el soha, és királysága nem megy veszendőbe.

Nekem, Dánielnek emiatt megrendült a lelkem, s elmém látomásai megzavartak.

Odamentem az ott állók közül az egyikhez, és megbízható felvilágosítást kértem tőle mindezek felől. Szóba állt velem, és megmagyarázta nekem a dolgok értelmét:

„Ez a négy hatalmas vadállat négy király, aki hatalomra jut a földön.

De a Fölséges szentjei nyerik el a királyságot, és az országot örökké birtokolni fogják, örökkön-örökké.

A negyedik vadállatról is szerettem volna bizonyosat tudni, amely egészen különbözött a többitől, és igen rettenetes volt. Fogai vasból voltak, karmai meg bronzból. Falt és rágott, a maradékot pedig széttiporta a lábával.

Továbbá a fején levő tíz szarvról, s arról a másiktól, amely kinőtt, és amely előtt a három szarv lehullott. Ennek szemei voltak, és fennhéjázón beszélő szája, és nagyobbak látszott, mint a többi szarv.

Láttam, hogy ez a szarv hadat viselt a szentek ellen, s legyőzte őket,

míg el nem jött az Ősöreg, és igazságot nem szolgáltatott a Fölséges szentjeinek, s míg el nem érkezett az idő, és a szentek el nem foglalták a királyságot.

Így válaszolt: „A negyedik vadállat (ezt jelenti): egy negyedik ország lesz a földön, amely különbözik a többi országtól. Ez felfalja, összetiporja és szétzúzza az egész földet.

A tíz szarv (ezt jelenti): ebből az országból tíz király jut hatalomra. Utánuk pedig egy másik kerül uralomra. Ez különbözik a többiektől, és három királyt megaláz.

Beszédekkel mond a Fölséges ellen, és eltiporja a Fölséges szentjeit. Azt tervezi, hogy megváltoztatja az időket és a törvényeket. Mindnyájan a kezébe kerülnek egy időre, két időre és egy fél időre.

Akkor ítéletet tartanak, s megszűnik uralma, széttiporják, úgyhogy végleg megsemmisül.

Azután a Fölséges szentjeinek népe nyeri el a királyságot, a hatalmat és a legnagyobb országot az egész ég alatt. Az ő országa örökkévaló ország lesz, neki szolgál, és neki engedelmeskedik minden uralkodó.” (Dán 7,1-28).

6. Jézus és az apokaliptika

Jézus igehirdetésének középponti gondolata, hogy a mennyek országa – vagyis Isten uralma – közel van: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban” (Mk 1,15)!

Isten uralma már megkezdődött, beteljesedni azonban csak a végső időben fog – tanította Jézus. Ezzel kapcsolatban gyakran említi a végső időket, amikor az Emberfia visszatér – Dániel jövendölése szerint. Felhívja tanítványait, hogy tartsanak ki, legyenek éberek, hogy a bekövetkező eseményekre helyesen tudjanak reagálni.

Jézus világvégéről szóló igehirdetése mégsem kelt félelmet, sőt inkább az örömhír fontos részét képezi a keresztények számára. A tanítványoknak reménykedve kell várniuk a visszatérő Emberfiára és az általa bekövetkező végítéletre. A hívő számára Jézus második eljövetele nem az apokaliptikus szerencsétlenségnek, hanem a jövendő üdvösségnek a kezdete. A Fiúisten megtestesülésével már megszakadt a bűn és szerencsétlenség láncolata, és a második eljövétel végleg rendet teremt a gonoszság által megrontott világban. A végítélet ennek a rendnek a helyreállítása, és örökké tartó megszilárdítása Jézus Krisztus által. Isten ígéretei beteljesülnek, és a hozzá hűségeseket örök élet várja. Az örök boldogság ellentétéként megjelenik az örök kárhozat képe is, amely tulajdonképpen az Istentől felkínált üdvösséget elutasító ember állapotát akarja szemléltetni. Az evangéliumokban a végítélet képei apokaliptikusak, hiszen az emberiség életében bekövetkező gyökeres változást ábrázolják, s ehhez bőségesen felhasználják a képek világának feltűnést keltő eszközeit.

Jézus apokaliptikus beszéde Máté evangélistánál:

„Amikor Jézus kijött a templomból és elindult. Tanítványai odafordultak hozzá, és mutogatták neki a templom köveit.

Erre megjegyezte: „Látjátok ezeket? Bizony mondom nektek, nem marad itt kő kövön, amit le nem rombolnának.”

Amikor az Olajfák-hegyén leült, egyedül tanítványai járultak hozzá, és kérdezték: „Mondd meg nekünk, mikor következik ez be? S mi lesz a jel eljöveteled és a világ vége előtt?”

Jézus így válaszolt: „Vigyázzatok, nehogy valaki félrevezessen benneteket.

Sokan jönnek majd a nevemben, s azt mondják magukról, én vagyok a Krisztus, és sokakat megtévesztenek.

Háborúkról fogtok majd hallani, s háborús hírek fognak keringeni. Vigyázzatok, ne kerítsen hatalmába benneteket a félelem, ezeknek be kell következniük, de ez még nem a vég.

Nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad. Éhínség, ragály üti fel a fejét, és a föld megrendül itt is, ott is.

De ez még csak a kezdete a gyötrelmeknek.

Szorongattatásban lesz részetek, megölnék benneteket, s a nevemért minden nemzet gyűlölni fog titeket.

Sokan eltántorodnak hitüktől, elárulják és gyűlölik majd egymást.

Számos hamis próféta fellép, és sokakat tévedésbe ejtenek.

A gonoszság megsokasodása miatt sokakban kihűl a szeretet, de aki mindvégig kitart, az üdvözülni fog.

Az országnak ezt az evangéliumát hirdetni fogják az egész világon, bizonyosságul minden népnek, és akkor jön el a vég.

Amikor majd látjátok a szent helyen az iszonyatos pusztulást, amelyet Dániel próféta megjövendölt – aki olvassa, értse meg! –,

akkor, aki Júdeában van, meneküljön a hegyekbe.

Aki a háztetőn van, ne jöjjön le, hogy kivigye a házából holmiját,
s aki a mezőn van, ne térjen vissza, hogy elvigye köntösét.

Jaj a várandós és szoptató anyáknak azokban a napokban!

Imádkozzatok, hogy ne télen vagy szombaton kelljen menekülnötök!

Akkora lesz a gyötrelem, amilyen még nem volt a világ kezdetétől mindmáig és nem is lesz.

Ha nem rövidülnének meg azok a napok, nem menekülne meg egyetlen ember sem. De a választottak kedvéért megrövidülnek azok a napok.

Akkor ha valaki azt mondja: Íme, itt a Krisztus vagy amott! ne higgyétek.

Álpróféták és álkrisztusok fognak fellépni, és nagy jeleket és csodákat visznek végbe, hogy megtévezzék, ha lehet, még a választottakat is.

Lám, előre megmondtam nektek.

Ha tehát azt mondják nektek, hogy kinn van a pusztában –, ne menjetek ki, hogy a házban rejtőzködik –, ne higgyétek el!

Amint a villám napkeleten támad és napnyugatig látszik, olyan lesz az Emberfiának eljövele is.

Ahol a hulla van, oda gyűlnek a keselyűk.

Mindjárt e gyötrelmes napok után a Nap elhomályosul, a Hold nem világít, a csillagok lehullanak az égről, és az egek erői megrendülnek.

Akkor feltűnik az égen az Emberfia jele, és a mellét veri a föld minden népe, mert látja, amint az Emberfia eljön az ég felhőin, nagy hatalommal és dicsőséggel.

Elküldi angyalait hangos harsonnával, s összegyűjtik a választottakat a szélrózsa minden irányából, az ég egyik szélétől a másikig.

Vegyetek példát a fügefáról. Amikor hajtása már zsendül és a levelei kibontakoznak, tudjátok, hogy közel van a nyár.

Így amikor ezeket látjátok, magatok is megállapíthatjátok, hogy már közel van az ajtóban.

Bizony mondom nektek: Nem múlik el ez a nemzedék, míg ezek be nem következnek.

Ég és föld elmúlik, de az én igém el nem múlnak.

Azt a napot és órát azonban nem tudja senki, az ég angyalai sem, a Fiú sem, csak az Atya.

Az Emberfiának eljövelekor úgy lesz, ahogy Noé napjaiban történt.

A vízözön előtti napokban ettek-ittak, nősültek, férjhez mentek egészen addig, amíg Noé be nem ment a bárkába, s jött a vízözön, és el nem ragadta mindnyájukat. Ugyanígy lesz az Emberfiának megjelenésekor is.

Akkor, ha ketten lesznek a mezőn, az egyiket fölveszik, a másikat otthagyják.

Ha két asszony őröl a malomban, az egyiket fölveszik, a másikat otthagyják.

Legyetek hát éberek, mert nem tudjátok, melyik órában jön el Uratok.

Gondoljatok erre: Ha a ház ura tudná, hogy melyik órában jön a tolvaj, bizonyára virrasztana, és nem engedné, hogy házába betörjön.

Legyetek hát készen, mert az Emberfia abban az órában jön el, amelyikben nem is gondoljátok” (Mt 24,1-44)!

7. A Jelenések könyve

Az őskeresztény egyház Jézus Krisztus második eljövételét nem tolt ki a távoli jövőbe, hanem a végidő közeli eljövételének várásában élt, ahogy azt Szt. Pál tesszalonikaiakhoz írt levelei is tanúsítják. Ezt a végidővárás látszólag alátámasztotta az a tény, hogy a keresztényeket hitük miatt üldözni kezdték, és ez alapot adhatott arra, hogy a hívek Isten közbelépésére és ítéletére számítsanak.

Ebben a légkörben írta meg egy látnok Patmosz szigetén a Jelenések könyvét. A könyv címzettjei azok a kis-ázsiai keresztények, akiknek a Domitianus császár uralkodása alatti üldözések idején hitükben való megerősödésre volt szükségük. Az Újszövetségi Szentírás sorrendben utolsó könyve János-apokalipszis néven is közismert, hiszen szerzőjének sokáig Szt. János apostolt tartották. Ez a feltételezés a modern biblikus tudomány szerint már nem állja meg a helyét, bár lehetséges, hogy a szerző János apostol közvetlen környezetéből származik.

A Jelenések könyvének felépítése is utal annak apokaliptikus tartalmára. A látnok meghívása és a végidőbeli egyházközségek előkészítése után megjelenik az Ítéldbíró és kinyilvánítja az isteni tervet (Jel 1,1-8,5). A végső idők fájdalmas eseményei a Jó és a Rossz harcát ábrázolják a világban, a Sátán lázad az Isten uralma ellen, ám a Mindenható a végső ütközetben szétzúzza az istenellenes erőket, hogy aztán megalkossa az új eget és új földet (Jel 8,6-22,15).

Az apokalipszisben feltűnik a Gonoszság megszemélyesített alakja, akit a vadállat jelképez. Ő az, aki megtéveszti az emberiséget, Isten helyébe teszi magát, és imádatot követel. Tetteivel Krisztust igyekszik majd utánozni, csodákat és jeleket művel, de mindezzel a Sátánt szolgálja – éppen ezért rászolgál az Antikrisztus névre. A történelem folyamán többeket is azonosítottak az Antikrisztussal (– elsőként Nérót, akinek neve a 666-os, sátáni számot rejti –), ő azonban a Biblia szerint csak az idők végezetén tűnik majd fel.

A Jelenések könyve leírja az Antikrisztus ténykedését:

„Ekkor láttam, hogy a tengerből egy vadállat bukkan fel. Tíz szarva volt és hét feje, szarvain tíz korona, fején meg istenkáromló név.

A vadállat, amelyet láttam, hasonlított a párdúchoz, lába mint a medvéé, szája pedig az oroszlán szája. A sárkány neki adta erejét és trónját, nagy hatalmával együtt.

Az egyik feje mintha halálra lett volna sebezve, de halálos sebe meggyógyult. Az egész föld csodálta a vadállatot.

Leborultak a sárkány előtt, hogy hatalmat adott a vadállatnak. Leborultak a vadállat előtt is, és így imádták: „Ki fogható a vadállathoz, ki tudja vele fölvenni a harcot?”

Gögs, káromló szája volt, és hatalmat kapott, hogy negyvenkét hónapig jártassa.

Káromlásra nyitotta száját az Isten ellen, káromolta a nevét, hajlékát és az ég lakóit.

Hatalmat kapott, hogy megtámadja a szenteket és győzelmet arasson. Hatalma kiterjedt minden törzsre, népre, nyelvre és nemzetre.

A föld lakói, akiknek a neve a világ kezdetétől nincs beírva a megölt Bárány életkönyvébe, mind leborulnak majd előtte.

Akinek van füle, hallja meg!

Aki mást fogságba hurcol, fogságba kerül. Aki karddal öl, annak kard által kell elhullnia. Ez a szentek állhatatosságának és hitének az alapja.

Akkor láttam, hogy egy másik vadállat emelkedik ki a földből. Két szarva volt, mint a Báránynak, de úgy beszélt, mint a sárkány.

Az első vadállatnak minden hatalmát gyakorolta a jelenlétében. A földet és lakóit rávette, hogy boruljanak le az első vadállat előtt, amely kigyógyult halálos sebéből.

Nagy csodajeleket vitt végbe, még tüzet is bocsátott le az égből az emberek szeme láttára. A föld lakóit megtévesztette a csodajelekkel, amelyeket a vadállat előtt véghezvihatott. Rávette a föld lakóit, hogy emeljenek szobrot a vadállatnak, amelyet a kard megsebzett, de felgyógyult.

Hatalmat kapott, hogy lelket leheljen a vadállat szobrába, hogy megszólaljon a vadállat szobra, meg hogy megölje azokat, akik nem borulnak le a vadállat szobra előtt.

Elrendelte, hogy mindenkinek, kicsinek és nagynak, gazdagnak és szegénynek, szabadnak és rabszolgának jelöljék meg a jobb karját vagy a homlokát,

és hogy senki ne adhasson-vehessen, ha nem viseli a vadállat jelét: nevét vagy nevének a számát.

Ez a bölcsesség! Akinek van esze, számítsa ki a vadállat számát, hisz emberi szám: hatszázhatvanhat” (Jel 13,4-18).

A János-apokalipszis drámai fordulatait ügyesen festik alá a könyvben található képek és szimbólumok, amelyek segítségével a szerző megragadja fantáziánkat. A Jelenések könyvében található számok és jelképek 2000 év folyamán sokakat vezettek tévútra, ezért fontos, hogy megértsük: mindez csak kifejezőeszköz a teológiai igazság közlésére.

A Jelenések könyvében található számok jelentése:

egy-első: kizárólagosság, elsőség, méltóság

fél-három és fél: korlátozott idő, lehatárolt idő

négy: egyetemesség

hat: tökéletesség, negatív értelemben

hét: teljesség, tökéletesség pozitív értelemben

tizenkettő: Izrael, a választott nép összessége

ezer: sokaság, nagy szám

A számok, szimbólumok megvilágítják az Isten által közölni akart teológiai igazságot: Ennek a világnak vége lesz, Isten mindent megítél, majd új világot alkot.

Ennek az új világnak, az új Jeruzsálemnek leírása található meg a Jelenések könyvében:

Új eget és új földet láttam. Az első ég és az első föld ugyanis elmúltak, és tenger sincs többé.

Akkor láttam, hogy a szent város, az új Jeruzsálem alászállt az égből, az Istentől. Olyan volt, mint a völgyének fölkesített menyasszony.

Akkor hallottam, hogy a trón felől megszólal egy hangos szózat, ezt mondva: „Íme, Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük.

Letöröl szemükről minden könnyet. Nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fáradtság, mert az elsők elmúltak.”

Akkor a trónon ülő megszólalt: „Íme, újjáteremték mindent!” Majd hozzám fordult: „Írd fel: ezek a szavak hitelesek és igazak.”

Aztán folytatta: „Megtörténtek. Én vagyok az alfa és az ómega, a kezdet és a vég. A szomjazónak ingyen adok az élet forrásának a vizéből.

Ez lesz a győztes öröksége: az Istene lesztek, és ő az én fiam lesz.

A gyávák, hitetlenek, gonoszok, gyilkosok, kicsapongók, csalók, bálványimádók és hazugok mind a lánggal égő kénköves tóba kerülnek. Ez lesz a második halál.” Akkor odajött hozzám a hét angyal közül az egyik, az, akinél az utolsó hét csapással teli hét csésze volt, és megszólított: „Gyere, megmutatom neked a menyasszonyt, a Bárány hitvesét!”

És lélekben elvitt egy nagy magas hegyre, s ott megmutatta nekem a mennyből, az Istentől alászállt szent várost, Jeruzsálemet.

Isten dicsőségét sugározta. Ragyogott, mint a drágakő, mint a kristálytisza jáspis.

Széles, magas fala volt, rajta tizenkét kapu. A kapuk fölött tizenkét angyal. Nevek voltak rájuk írva, mégpedig Izrael fiai tizenkét törzsének a nevei.

Keleten három kapu, északon három kapu, délen három kapu és nyugaton három kapu.

A város falának tizenkét alapköve volt, rajtuk a Bárány tizenkét apostolának tizenkét neve.

Annál, aki beszélt velem, arany mérőnád volt, hogy megmérje a várost, kapuit és falát.

A város négyszögben épült, a hossza annyi volt, mint a szélessége. Megmérte a várost e náddal: tizenkétezer stádium. Hossza, szélessége és magassága ugyanannyi volt.

Megmérte a falat: száznegyvennégy könyök emberi mérték szerint, ami egyenlő az angyal mértékével is.

Falai jáspiskőből épültek, a város pedig kristályhoz hasonló színaranyból.

A város falainak alapjait mindenféle drágakő díszítette. Az első alapkövő jáspis, a második zafír, a harmadik kalcedon, a negyedik smaragd,

az ötödik szárdonix, a hatodik kárneol, a hetedik topáz, a nyolcadik berill, a kilencedik topáz, a tizedik krizopráz, a tizenegyedik jácint, a tizenkettedik ametiszt.

A tizenkét kapu tizenkét gyöngy: mindegyik kapu egy-egy gyöngy. A város utcái tükörfényes színaranyból voltak.

De templomot nem láttam benne, mert a Mindenható, az Úr, az Isten és a Bárány a temploma.

A városnak nincs szüksége sem Napra, sem Holdra, hogy világítsanak, mert az Isten dicsősége ragyogja be, világossága pedig a Bárány.

Fényében járnak a nemzetek, és a föld királyai elhosszák bele dicsőségüket.

Kapuit nem zárják be soha, hisz ott nincs éjszaka.

A népek odahordják kincseiket és értékeiket.

Nem jut oda be tisztátalan, sem gonosztevő, sem hazug, csak azok, akik be vannak írva a Bárány életkönyvébe.

És megmutatta nekem az élet folyóját, kristályhoz hasonlóan ragyogott, Isten és a Bárány trónjából fakadt.

Az utca közepén és a folyam két partján az élet fái álltak. Tizenkétszer hoznak gyümölcsöt, vagyis minden hónapban teremnek, a fa levelei meg a népek gyógyulására szolgálnak.

Átok többé nem lesz benne. Az Isten és a Bárány trónja áll majd ott, és szolgálói hódolnak neki.

Látni fogják arcát, és a homlokukon lesz a neve.

Nem lesz többé éjszaka, és nem szorulnak rá a lámpa világítására, sem a nap fényére. Az Úr, az Isten ragyogja be őket, és uralkodni fognak örökkön-örökké” (Jel 21,1-22,5).

8. A Biblián kívüli apokaliptikus irodalom

Dániel könyvének mintájára a zsidóság kebelén több apokaliptikus könyv is született. A legismertebb apokalipszisek: Ábrahám apokalipszise, Illés apokalipszise, Ezdrás apokalipszise, Hénoch könyve, Mózes mennybemenetele, Szibillák könyvei, Ádám testamentuma, A tizenkét pátriárka testamentuma, Mózes testamentuma. Ezeknek közös jellemzői: látnoki beszámolók, sok alakkal megjelölt képes beszéd, titkos kinyilatkoztatás, az emberi fantázia túlburjánzása.

Éppen ezért jó oka van annak, hogy a Bibliába csupán két apokaliptikus írás kerülhetett belé. Hiszen az apokaliptikus irodalom fekete-fehér látásmódja a világ sorsát nem a Gondviselő Isten kezébe helyezi, hanem a Jó és a Rossz harcának eredményétől teszi függővé. Így az eredeti szándékkal ellentétben, az emberekben félelmek ébrednek a világ végével kapcsolatban, ahelyett, hogy reménykedve várnák az Úr szabadító közbelépését az emberiség javára.

A Biblián kívüli apokaliptikus irodalom egyértelműen pesszimista: a világ a gonoszság tanyája, amely lakóival együtt pusztulásra van ítélve. Az isteni ítélet elodázhatatlan és véres valóság, amely elől a bűnös ember nem menekülhet.

A zsidó apokaliptikus irodalom egyik legismertebb műve a Mózes mennybemenetele c. irat, amely a Kr. u. I. századból származik:

„Abban az időben megjelenik majd Isten serege minden teremtménye fölött. Az ördögnek vége lesz, és a gyász vele együtt elvételik. Ezután megtelnek a legfőbb angyal kezei, és bosszút áll az izraeliták ellenségein. A Mennybéli Isten felkél trónjáról és kilép szent lakóhelyéről, mert megharagszik az ő gyermekeire. Ekkor remegni kezd a föld, a magas hegyek lesüllyednek, és a völgyek eltűnnek. A Nap nem ad több fényt és sötétre változik, a Hold teljesen véres lesz, és a csillagok eltévednek. A tenger egészen a mélységekig húzódik vissza, a források megszűnnek, a folyók kiszáradnak. Mert felemelkedik a Magasságos Isten, és nyíltan megjelenik, hogy megbüntesse a pogányokat és elpusztítsa a bálványokat” (Mózes mennybemenetele 10,1-7).

9. Apokaliptikus hangok a történelem folyamán

Az egyes korok embereit mindig is lenyűgözte az apokaliptika ígérete, mely a jók számára jutalmat és reményteli jövőt, míg a gonoszoknak kemény büntetést helyezett kilátásba. A fanatikus vallási vezetők azzal ámították követőiket, hogy a nagy egyházaktól elszakadva, egyedül az ő szektájuk nyújthat oltalmat a fenyegető isteni harag előtt. A történelem folyamán sok politikai és társadalmi mozgalom használta fel programjában a közelgő világvége gondolatát.

A világvégét tulajdonképpen Jézus mennybemenetelétől kezdték várni a keresztények, és eleinte úgy gondolták, hogy ez nagyon hamar be fog következni. Egyesek annyira belefeledkeztek a világvége-várásba, hogy már nem törődtek evilági feladataikkal sem. Őket kellett figyelmeztetnie Szt. Pál apostolnak: „Urunk, Jézus Krisztus eljövetele és a hozzá való gyülekezésünk dolgában kérünk titeket, testvérek, ne tántorodjatok el egyhamar józan felfogásoktól, és ne riasszon meg titeket semmiféle lélek, sem beszéd, sem állítólag tőlünk küldött levél, mintha az Úr napja már közel volna” (2Tessz 2,1-2).

Az első század drámai történelmi eseményei ébren tartották az apokaliptikus várakozást a hívekben. Kr. u. 64-ben Róma felgyújtása után Néro császár megkezdte a keresztényüldözéseket, majd Kr. u. 70-ben a jeruzsálemi templom elpusztításával ugyancsak közelinek tűnt a végső idő.

A Krisztus utáni első három században folytatódó véres keresztényüldözések ellenére nyilvánvalóvá vált, hogy nem szükségszerű a végítélet korai bekövetkezése. Egyre inkább előtérbe kerültek az evangélium szavai: „Azt a napot és azt az órát senki sem ismeri” (Mt 24,36). Továbbra sem merült azonban feledésbe az apokalipszis gondolata, s amint alkalmas volt a történelmi légkör, mindig újra feléledt.

A Kr. u. 1000. év beállta előtt felerősödtek az apokaliptikus hangok. A vészjósló hangok szerint ekkor kellett volna bekövetkeznie a világ végének, mert ekkor járt volna le Krisztus ezeréves uralmának ideje (vö. Jel 20,1-6). Középkori történetírók tanúsága szerint a keresztény Európa izgatottan készült az ezredfordulóra. Ahogy közeledett a titokzatos dátum, egyfajta tömeghisztéria uralkodott el az embereken. Előfordult, hogy hitelezők elengedték adósaik tartozását, megnyitották a rabok előtt a börtönök kapuit, sokan szétosztották vagyonukat a szegények között. Az emberek bűnbocsánat reményében ostromolták a templomokat és sokan útra keltek, hogy a Szentföldön találkozhassanak a Jeruzsálemben visszatérő Krisztussal.

Amikor az ezredforduló eljövételével mégsem történt semmi rendkívüli, a világvége-láz kissé alábbhagyott. Később az apokalipszis ígértét az eretnek-mozgalmak élesztették újjá: a flagellánsok, katharok és egyéb fanatikus csoportok a világ pusztulását és a saját megmaradásukat hirdették.

A világvégével kapcsolatos hiedelmeket és elképzeléseket táplálták a középkori jósök és jövendőmondók. A legismertebbek voltak Malakiás, a pápák jósa a XII. századból, valamint a Prófeciáiról ma is közismert Nostradamus, a XVI. század szülötte. Az ő szenzációként tálalt jóslataik sokszor csak utólagos, gyakran erőltetett belemagyarázásnak tűnnek, amelyeket az utókor fontosabb történelmi eseményekre erőltetett rá.

A középkor világvége-várását jelentősen befolyásolták Joachim a Fiore eszméi, aki a történelmet három korszakra osztotta fel: Az első kor az Atya kora, az Ószövetség időszaka. A második kor a Fiú kora elnevezést kapta, amelynek során az evangéliumot nyilatkoztatta ki Isten az emberiség számára. A két kor ideje Joachim a Fiore szerint az ő élete alatt már lejárt, és nemsokára beköszön a harmadik kor: a Szentlélek kora, amely a szeretet, szabadság és béke korszaka lesz és a világ végéig fog tartani.

A reformáció időszakában újra felbukkant az apokalipszis közelségének gondolata. A szélsőséges reformátorok a pápát és a Katolikus Egyházat a világ végén megjelenő Antikrisztusként bélyegezték meg, s a hasonló válasszal a katolikusok sem maradtak adósok. A világvége-őrület legkiemelkedőbb képviselői az újrakeresztelő mozgalom tagjai voltak, akik Münster városában építették ki véres terrorral végidőbeli közösségüket. A várost bekerítő, majd elfoglaló seregek 1535-ben véres véget vetettek a fanatikusok (rém)álmvilágának.

Az újkor ugyancsak bővelkedett a végidőre vonatkozó jóslatokban, próféciákban, amelyeknek napjainkban is élő tanúi a nálunk is megtalálható apokaliptikus szekták és vallási közösségek (adventisták, jehovisták, mormonok). Ezekről a csoportokról és eszméikről érdemes részletesebben is tájékozódunk.

10. Végidőt hirdető szekták és eszméik

a) A Hetedik nap adventistái

A William Miller által alapított mozgalom az 1834-1844-es évek között várta Jézus Krisztus második eljövételét (– „advenire” latinul: eljövétel). Az eljövétel dátumát az alapító számította ki, s amikor bebizonyosodott, hogy tévedett, követői kettészakadtak. A hozzá hűségesek, akiket ma a Hetedik Nap adventistáinak nevezünk, újraértelmezték vezetőjük tanítását. Eszerint Jézus Krisztus, a mennyei Főpap 1844. október 22-én kezdte meg művét. Megtisztította a mennyei szentélyt, és minden egyes embert vizsgálatnak vetett alá. Miután ezt a vizsgálatot lefolytatja, bekövetkezik a látható eljövetele is. Ennek időpontját az adventisták ma már – előrelátóan – nem határozzák meg, csak annyit engednek sejtteni, hogy az már nagyon közel van. Tanításuk szerint az igazak feltámadása után Jézus egy nagy csatában legyőzi a világ népeit, és megalapítja ezeréves országát, ahol az igazakkal együtt uralkodik. Ezután az égből jövő tűz elpusztítja a gonoszokat és a földet, majd egy új világ keletkezik.

b) Jehova tanúi

Jehova tanúinak szektáját 1880-ban alapította Charles Russel az USA-ban, s elsődleges céljuk kezdetben a Biblia komoly tanulmányozása volt. Az alapító az elmélyült Biblia-tanulmányozás hatására hamarosan fontos felismerésre jutott: kiszámította, hogy a világvége 1914-ben fog bekövetkezni.

Az érdekesség kedvéért áttekinthetjük Russel számításait: Jeruzsálem pusztulása, amelyet ő Kr. e. 607-re tett, számára a „nemzetek idejének” (Lk 21,24) kezdetét jelenti. Dán 4,16-32 szerint ez „hét időn” keresztül fog tartani. Egy „idő” a Jel 12,6-14 szerint 360 napot foglal magában, míg a Szám 14,34 azt bizonyítja, hogy egy nap egy évet jelent. Ebből kifolyólag a „nemzetek ideje” 2520 év, s ha ezt hozzáadjuk a Kr. e. 607-es esztendőhöz, megkapjuk az említett 1914-es évet.

Russel számítása figyelmen kívül hagyja a bibliai számok szimbolikus értelmét, csakúgy, mint azt a történelmi tény, hogy Jeruzsálemet Kr. e. 587-ben rombolta le Nebukadnezár király...

Amikor az 1914-es év nem hozta meg a várt eredményt, elkészült az új magyarázat: Ebben az évben lépett fel Krisztus a mennyei trónra és kezdte meg a végső harcot a Sátán ellen, amely láthatatlanul folyik. 1914 óta gyülekeznek a seregek a Földön, és készülődnek a végső csatára, az Armageddonra, amelyben Krisztus győzedelmeskedik és megkezdi ezeréves uralmát. Ennek az uralomnak a kezdetét századunkban már két időpontra is megjövendölték: először 1925-re, majd legutóbb 1975-re...

A jehovisták várákozása szerint a világ végén 144 000 igaz – természetesen kizárólag Jehova tanúi közül- elragadtatik majd a mennybe, míg a többiek – szintén jehovisták – a Földön maradnak, és paradicsomi állapotok között élhetnek majd. A jehovista paradicsom képét jól ismerhetjük az Örtorony című kiadványukból: Jól öltözött nyakkendős úriember, aktatáskával a kezében, szerető családja körében látható, miközben a háttérben az oroszlán cicaként dorombol és a medve bárgyú képpel bámul a világra. Ezek a naiv, gyerekes elképzelések mégis sokakat rabul ejtenek, hiszen „emberarcú” paradicsomot ígérnek: nem kell szenvedni, meghalni, minden olyan lesz, mint a Földön, csak tökéletes formában. Igazi materialista paradicsom...

c) Az Utolsó Napok Szentjei – a mormonok

A mormonok szektája nevében is viseli a végidőre vonatkozó utalást, hiszen az Utolsó Napok Szentjeinek nevezik magukat. Ezek az „utolsó napok” már jó 150 éve tartanak, hiszen alapítójuk Joseph Smith 1827-ben, 22 évesen kapta meg – állítólag egy angyal közvetítésével Mormon könyvét. Ez a könyv a mormonok hite szerint tartalmazza az isteni kinyilatkoztatást, amelyet minden embernek meg kell ismernie. Ennek érdekében a mormonok jelentős missziós tevékenységet fejtenek ki. A mennyek országa természetesen elsődlegesen a mormonoké, de annak alacsonyabb szintjein helyet kaphatnak más egyházak képviselői is. Az Utolsó Napok Szentjei hisznek abban, hogy eljön a béke ezeréves birodalma. Ezt megelőzően be kell következniük az apokalipszis eseményeinek, amelyeket a Jelenések könyvéhez hasonló módon írnak le. A világvége eseménysorozata mindenestre késésben van, hiszen Smith szó szerint ezt jövendölte: „A fájdalmas büntető ítélet még ennek a nemzedéknek az életében valóra válik”.

A mormonok vallásának különlegessége, hogy követői utólag megkereszteltetik elhunyt hozzátartozóikat is, mivel szerintük azok csak így érhetik el az üdvösséget. A világvége időpontjáról nem mondanak konkrétumot, de szerintük mindenképpen az „utolsó napokat” éljük...

d) Századvégi apokaliptikus szekták

Az ezredforduló közeledtével egyre aktívabbak a kisebb létszámú apokaliptikus szekták is, és gyakran hallatnak magukról – negatív értelemben.

A svájci alapítású Mihály-egyesület a tömegtájékoztató eszközökön keresztül is meghirdette a világvégét 1988. május 8-ra, anyák napjára. A világvégét égi jelnek kellett volna megelőznie a jövendölés szavai szerint: „Egy csillag hullik majd le az égről és megnyílnak a mélységek szakadékai...”

A jóslat kudarca után a Mihály-egyesület vezetői már óvatosabbak az előrejelzésekkel, de annyit azonban elárulnak nekünk, hogy Isten haragjának kelyhe még az idei karácsony előtt kicsordul...

A német nyelvterület másik jelentős világvége-váró szektája Erika Bertschinger alias Uriella „Fiat Lux” elnevezésű „rendje”, amely szintén már több, az alapító által megjósolt világvégét élt túl. Uriella jövendölése szerint a világvége napján egy hatalmas kereszt jelenik majd meg az égen, és az igazhívőket – a Fiat Lux tagjait – gömbformájú űrhajókon érkező ufók ragadják magukkal, és mentik meg a Földön bekövetkező nagy tisztogatástól. Az új korszak a jósnő szerint már nem várat soká magára, a 2000. évben meg kell kezdődnie, mert az idő megérett rá...

Az emberi szellemet és lelket gyilkoló szekták mellett akadnak olyanok is, amelyek fizikailag is veszélyeztetik tagjaik vagy akár a kívülállók életét is. A 90-es években ennek tanúbizonyosságát adták az ún. naptemplomosok által elkövetett rituális gyilkosságok, az USA-beli David Koresh szektája tagjainak tömeges tűzhalála, vagy az Aum szekta által a tokiói metróban megkísérelt gázmerénylet. Mindez azt igazolja, hogy a gonoszság erői vallási köntösbe bújtatva is működnek a világban és sok tudatlan embert felhasználnak céljaik eléréséhez.

11. Apokaliptikus képek a liturgiában

Az apokalipszisekben gyakran használatos képek és szimbólumok sok helyen felbukkannak a különböző keresztény rítusok liturgiáiban. Ezeknek az apokaliptikus képeknek sokszínűsége szárnyra kelti az emberi fantáziát és szinte nemcsak szemléltető, hanem részeseivé is válunk a liturgikus szöveg által közvetített valóságnak. Néhány példával szemléltetjük a liturgikus szövegek kifejezőerejét:

„Ó, Uram, minden erők uralkodója és minden irgalmasság Istene, akinek orcája tűztől fénylő, szikrázó-lángoló kard, tüzes szekerek lovasa!” (etióp liturgia-részlet)

„Szülési fájdalmak rázzák meg a földet, amely magvak helyett holttesteket ad ki magából. A parancs arra kényszeríti, hogy egyetlen holttestem se maradjon méhében” (nyugat-szíriai-antióchiai liturgia).

„Láttam a férget, amely nem pusztul el, feje mint a krokodilé, ösöreg és szörnyűséges, fogai rettenetes pofájában olyanok, mint a vascölöpök” (kopt liturgia).

„Áldott legyen a nap, amely majd eljön, s akkor megnyílik a Seol (=Holtak Birodalma) méhe. Ragyogó lesz a te feltámadásod, amelynek a letűnt és még életben levő nemzedékek is örülnek. A kürtök és trombiták hangjára felkelnek mind a megholtak és dicsőíteni fogják az Atyát. A Mennyei Királyság leszáll közéjük, hogy meglátogassa őket, és Ádámot visszahelyezze a paradicsomba” (kelet-szíriai-káldeus liturgia).

A különböző keleti liturgiák mellett a miénkben is megtalálható egy világvége-idéző gyöngyszem, a „Dies irae” szekvencia, amelyet régen a temetési miséken és Halottak napján énekeltek. Babits Mihály fordításában, „Ítéletnek végső napja” címen megtalálható az Éneklő Egyházban, más változatokban pedig a Hozsannában is. Itt a Sik Sándor-féle szövegváltozathoz közlünk egy részletet:

„Ama végső harag napja, a világot tűznek adja, Dávid így s Szibilla hagyja.
Reszket akkor holt meg élő, ha megjön a nagy Ítéző, mindeneket lattal mérő.
Csodakürtök zengenek meg, sírok éjén átremegnek, ítéletre mindeneknek.
Csodájára a halálnak, aki rég por, talpra támad, számat adni bírójának.
Kézzelet irt könyv nyílik ottan: világ terhe, minden ott van, ítéletre felrovottan.
Bíró majd ha széket ül ott, minden rejtek felderül ott. Zsoldot bűn el nem kerül ott.
Én szegény ott mit beszéljek, pártfogómul kit reméljek, hol a szent is alig él meg.
Rettenetes fejedelem, kinél ingyen a kegyelem: Örök Jóság, légy jó velem!
Ha a rosszak zavarodnak, fojtó lángok kavarognak, akkor engem hívj áldottnak.
Térden kérlek, görnyedetten, sir a lelkem megtörönten: ott a végnél, állj mellettem!
Könnyel árad ama nagy nap, hamvukból ha föltámadnak a bűnösök s számat adnak.
Uram, nekik adj jó véget. Kegyes Jézus, kérünk téged, add meg nekik békességed”.

12. A Katolikus Egyház tanítása a világvégével kapcsolatban

A különböző szekták és világvége-váró csoportok sokszor zavaros eszméinek áttekintése után fontos, hogy világosan lássuk, mit tanít a végső időkkel kapcsolatosan a Római Katolikus Anyaszentegyház. Azért is fontos pontosan rögzítenünk a katolikus tanítást, mert sokszor magukat katolikusnak valló vallási csoportok egyházilag nem elismert állítólagos Mária-jelenésekre, „felsőbb kinyilatkoztatásra” hivatkozva furcsa eszméket hangoztatnak a világvégéről. Hamis és nem evangéliumi az a megközelítés, amely Isten haragjával és a gonosz világ elpusztításával fenyeget, miközben Mária üdvtörténetben betöltött szerepét eltorzítja, és egyfajta védőpajzsnak tekinti őt az isteni ítélettel szemben. Mária szerepe mindig gyermekeinek Jézushoz vezetése, nem pedig azok megvédése Fia haragjától. Mindazoknak, akik inkább hisznek a gyanús látomásoknak, mint a Szentlélek által vezetett Egyház szavának, álljanak itt tanulságot Szt. Pál apostol szavai:

„Csodálom, hogy attól, aki titeket Krisztus kegyelme által meghívott, ilyen hamar más evangéliumhoz pártoltatok, holott nincsen más, csak olyanok vannak, akik zavarba ejtenek titeket, és el akarják fordítani Krisztus evangéliumát. De még ha mi, vagy akár az égből egy angyal hirdetne is nektek más evangéliumot, mint amit hirdettünk nektek, átkozott legyen! Ahogy azelőtt is mondtuk, most megismétlem: Ha valaki más evangéliumot hirdet nektek, mint amit átvettetek, átkozott legyen” (Gal 1,6-9)!

Az idevágó hittételeket a Katolikus Egyház Katekizmusa fejti ki és magyarázza meg számunkra a Tanítóhivatal tekintélyével:

„Krisztus, az Úr már gyakorolná uralmát Egyházán keresztül, de ennek a világnak minden dolga még nincs neki alávetve. Krisztus országának diadala nem érkezik el a rossz hatalmasságainak utolsó fellázadása nélkül.

Az utolsó ítéletben, a világ végén, Krisztus dicsőségében jön el, hogy teljessé tegye a jó végérvényes diadalát a rossz felett, mert ezek – mint a konkoly és a búza – együtt növekednek a történelem folyamán.

A dicsőséges Krisztus, aki az idők végén eljön ítélni élőket és holtakat, feltárja a szívek titkos állapotát, és megfizet minden egyes embernek a tettei szerint, és aszerint, hogy elfogadta vagy visszautasította a kegyelmet” (680-682. pont).

„Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges visszatértekor lesz. Egyedül az Atya ismeri napját és óráját, egyedül ő dönt eljövételéről. Fia, Jézus Krisztus által ő hirdeti majd ki végleges szavát az egész történelemről. Megismerjük majd a teremtés egész művének, valamint az üdvösség egész rendjének végső értelmét, megértjük a csodálatos utakat, amelyek által gondviselése minden dolgot elvezetett végső céljához. Az utolsó ítélet ki fogja nyilatkoztatni, hogy Isten irgalmassága legyőz minden igazságtalanságot, amit teremtményei elkövettek, és hogy szeretete erősebb, mint a halál” (1040. pont).

„Az idők végén, Isten országa elérkezik a maga teljességében. Akkor az igazak örökre uralkodni fognak Krisztussal, megdicsőülve testben és lélekben, és az anyagi világ is átalakul. Akkor Isten lesz minden mindenben, örökkön örökké” (1060. pont).

13. A reménykedő keresztény várakozás

Ki tudja, mit hoz a jövő? Az ilyen és ehhez hasonló mondatok arról árulkodnak, hogy mennyire függünk mi, emberek a jövőtől. Sokan szinte vallásos rettegéssel tekintenek a jövőre, és állandóan a tőle való félelem határozza meg életük folyását. A Jövő a legtöbb ember szemében szeszélyes, kiszámíthatatlan istenséggé vált, akinek az ember kénye-kedvére ki van szolgáltatva. Gerhard Ebeling, keresztény dogmatikus arra figyelmeztet bennünket, hogy ha Istent Urunknak akarjuk elismerni, akkor a jövő Uraként is el kell fogadnunk őt. Ha ezt megtesszük, akkor megszabadulunk a jövőtől való függőségünktől, és jövőnket Istenre bízhatjuk. Ő a Világ Mindenható Ura, vele nem versenyezhet a szerencse vagy a véletlen, ha az ő kezébe helyezzük életünket, nincs félnivalónk sem a jelenben, sem a jövőben.

Nem tagadhatjuk, hogy olyan világban élünk, amelyben a válságokról, katasztrófákról és természeti csapásokról szóló hírek nyugtalanítanak és félelemmel töltenek el bennünket. A keresztény teológia nem nyújt számunkra semmiféle garanciát arra vonatkozólag, hogy az emberiség és a világ nem pusztul el, de mégis reményt adhat számunkra, hogy törekeny és gyarló létünkben is Isten ígéreteinek hordozói vagyunk. A keresztény igehirdetés közvetíti az embernek Jézus megtérésre való felhívását, s ugyanakkor meghirdeti Isten hűségének és szeretetének jelenlétét a világban. A keresztény tanítás az élet igenlése, amely szemben áll a halál hatalmával. A keresztény apokaliptika és világvége-várás annak a meghirdetése, hogy az élet értelme egyedül Istennél van, és őbenne teljesedik az emberi történelem célja.

A Mester búcsúbeszédében mondott szavai azok, amelyek biztosítanak bennünket, hogy a keresztény ember reménye nem csupán álmodozás, hanem azon az üdvtörténeti valóságon alapul, hogy Jézus Krisztus már megváltotta a világot:

„Ezeket azért mondtam el nektek, hogy békességetek legyen bennem. A világban megpróbáltatások érnek titeket, de bízzatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33).

Irodalomjegyzék

- A Katolikus Egyház Katekizmusa, Budapest 1994
A keresztény művészet lexikona, Budapest 1994
Barsi Balázs, A Bárány menyegzője, Budapest 1997
Berger Klaus, Wie kommt das Ende der Welt, Stuttgart 1999
Deissler Alfonz, Was wird am Ende der Tage geschehen, Freiburg 1991
Gál Ferenc, A Jelenések könyve, Szeged 1994
Kehl Medard, Und was kommt nach dem Ende, Freiburg 1999
Mc Ginn Bernard, Antikrisztus, Budapest 1995
Müller Joachim, Apokalypse, Freiburg 1999
Stamm Hugo, Im Bann der Apokalypse, Zürich 1998
Szentírás, Szent Jeromos Bibliatársulat, Budapest 1999